

ATATÜRK'ÜN VİYANA KARLSBAT HATIRALARI

(Karlsbat'ta Geçen Günlerim)

Prof. Dr. A. ÂFETİNAN

General M. Kemal'in 30 Haziran (1918) Pazar gününden 27 Temmuz 1918 Cumartesi gününe kadar beş deftere yazdığı hatıralarının sonu şöyle bitiyor :

“Karlsbat'ta geçen günlerimin hatıratını tamamen ve olduğu gibi bu defterlere tevdi edemedim. Bunun iki sebebi var, birincisi lüzumu kadar yazı yazmak için vakte malik olamadım. İkincisi her düşündüğümü, her yaptığımı, yani bütün esrarı fikriye ve hayatiyemi bu defterlere nasıl emniyet edebilirdim? Hattâ bu yazdıklarımı bile bir gün, ihtimal pek yakın bir günde mahvetmiyecek miyim? Şimdiye kadar hep öyle olduğu içindir ki mazbut bir hatıra-i mecmuam yoktur”.

İşte imha edilmemiş olan bu hatıra defterlerini 1930 yılında tarih çalışmaları esnasında Atatürk'ün Çankaya'daki eski köşkün kütüphanesinde buldum ve okudum. Kendisine gösterdiğim zaman pek mütehassis oldu. Ancak ileride neşredilmek üzere bazı açıklamalar da yaparak o zaman bana saklamam için verdi.

Defterler günü gününe tutulmuş notlardır ve hattâ saatler de kaydedilmiştir. Karlsbat'a tedavi için giden General M. Kemal'i Dr. Verner ilk muayenesinde, takip edeceği tedaviyi ve alacağı ilâçları saatleriyle tesbit etmiştir. Doktorla ilk konuşmasında ekmek için şöyle bir mesele geçiyor: “Doktor gıda meselesini tanzim ederken ekmek mevzuu bahseldi. ‘Tabîî beraberinizde un getirdiniz’ dedi. ‘Hayır’ dedim. ‘O halde burada ekmek bulamayacaksınız, çünkü yalnız yerlileri hükümet iâşe etmek mecburiyetindedir, ecanibi değil”.

M. Kemal cevap veriyor: “Öyle ise Doktor benim burada oturmaklığımıza imkân yoktur. Hemen yarın memleketime avdet edeyim. Bizim memleketimizde ecanib yerlilerden daha çok istihlâkâtta bulunmaktadır. Ben de hükümetim nezdinde ecanibe ekmek verilmesine mümaanatı teklif edeyim”.